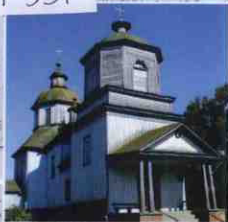


A35862
9(C2)
T 351

Степанівка — земля моїх батьків



А.С. Терещенко



Степанівка — земля моїх батьків



анъ сей ПОХВАЛЬНЫЙ ЛИСТЪ ученику Степанівки

ЗМІСТ

З чого починається Батьківщина?

Роль історичного краєзнавства у вихованні

підростаючого покоління.....	3
Коротка довідка про с. Степанівку.....	6
Людина жива, доки про неї пам'ятають	7
Наш край у давні часи.....	8
Виникнення села	10
Козацька доба	11
Степанівка у XVIII-XIX ст. Виселки біля села	13
Природа Степанівки та її околиць.....	15
Золоті руки земляків	18
Управління селом. Власники землі	23
Коротко про медицину	29
Розвиток освіти. Наш визначний земляк Данилович Г.Г.	30
Степанівський МНВК.....	46
Історія Троїцької церкви	51
Відомі односельці.....	54
Село у період I-ої світової війни і революцій.	
Громадянська війна на Україні.....	69
Перші кроки радянської влади в Степанівці.....	80
Організація колгоспів. Передовики сільського господарства	86
Велика Вітчизняна війна. Участь у ній степанівців.....	98
Період післявоєнної відбудови.	
Успіхи і досягнення колгоспу.....	113
Початок руйнації на селі. Степанівка на межі тисячоліть	118
Післямова.....	125
Використана література	127
Список степанівців, які загинули на фронтах	
Великої Вітчизняної війни 1941-1945 р.р.....	128
Список односельців, які набули вищу і середню спеціальну освіту	
за різними спеціальностями народного господарства.	138
Про автора.	146

цювали Петренко Христина Петрівна, Музика Любова Миколаївна та ін. Фельдшерами у амбулаторії найдовше працювали Міщенко Петро Васильович, Шестак Петро Федотович і Гречуха Микола Захарович (всі уродженці с. Дягова). Зараз фельдшерський пункт працює у збудованому для нього приміщенні (у саду поміщика Даниловича). Тривалий час пунктом завідувала Олександра Віра Олексіївна, потім працював Устименко Максим Федорович. Останнім часом обов'язки фельдшера виконував Прокопенко Сергій Іванович, а зараз на цій посаді працює Стародуб Ірина Віталіївна.

РОЗВИТОК ОСВІТИ.

НАШ ВИЗНАЧНИЙ ЗЕМЛЯК ДАНИЛОВИЧ Г.Г.

Більше треба зупинитись на розвитку освіти у Степанівці. Адже, за висловом одного з засновників Першої французької республіки Ж.Ж. Дантона «Після хліба для людей найголовніше - школа». Про це завжди пам'ятали у Степанівці.

До кінця XIX ст. школи у селі не було. Неписьменними було більш ніж 90% його мешканців. Володіли грамотою лише дворяни, служителі релігійного культу і поодинокі заможні селяни, які могли заплатити за навчання у Стольному чи Мені. У 1886 році у селі була відкрита церковно-приходська школа. Розміщалась вона



Похвальний лист Гайового І.І. 1888р.

у церковній сторожці, на горі біля Троїцької церкви. Там же була і канцелярія сільського старости. Першими учителями у цій школі були місцевий диякон Поляков Леонтій Митрофанович, згодом відставний солдат Конон, а потім син місцевого

землевласника Гайовий Іван Іларіонович, який у 1888 р. закінчив Менське двокласне Міністерське училище з Похвальним листом.

Важлива роль у роботі цієї школи відводилась місцевому священику, який читав для учнів «Закон Божий». Навчання було одnorічним. Училися 10-12 дітей віком 16-18 років. Платили за навчання безпосередньо вчителю по 1 рублю щомісяця. Це були на той час великі гроші і не всі селяни мали такі кошти для оплати навчання своїх дітей. Клас був однокомплектним, основна увага зверталась на вивчення «Закону Божого», лічбу, читання і чистописання. У 1903 р. у Степанівці відкрилась Земська школа, побудована на пожертвування місцевого поміщика, генерала Даниловича Григорія Григоровича. За проектом це повинна була бути велика двоповерхова школа. Але шахрай-підрядчик Кас'янов з цегли половини другого поверху побудував у Волосківцях для себе будинок, а школа вийшла в півтора поверхи.

Цеглу на будівництво школи виготовляли вручну на цегельні у с. Синявка і підводами возили за 7 км у Степанівку. На першому поверсі було 2 класи – ком-



Будівля Земської школи

плекти, учительська, коридор і кухня. Між класами була розбірна стінка, яка під час новорічних свят розбиралась і утворювалась велика зала. На другому поверсі були квартири для вчителів. Опалювалась школа дровами. У класах і коридорі були високі круглі грубки, оббиті листовим металом. У школі працювала одна прибиральниця, яка і топила ці грубки. До 1 класу приймали дітей 10–12

років. Навчання було безкоштовне. Тому до школи пішло багато дітей, хоч освіта була тільки початковою. У школі було 4 класи (2 комплекти) по 20-25 учнів у кожному класі. Говорячи про відкриття школи у селі, треба сказати, що хоч вона і утримувалась на кошти Сосницької повітової Земської управи, але важливу роль у роботі і утриманні її відігравав Данилович Г.Г., а потім його спадкоємці. Що побудило Григорія Григоровича на цей благородний вчинок? Скоріш за все, сприяв цьому його високий культурний рівень, інтелігентність і доброзичливість до своїх земляків, а також прагнення залишити про себе добру пам'ять у них. Що врешті-решт і сталося...

Добрим словом згадати генерала Даниловича Г.Г. хочеться у його короткій біографічній довідці.

Данилович Григорій Григорович – військовий педагог-практик, генерал-ад'ютант, генерал від інфантерії. Народився 17 листопада 1825 р. у маєтку свого батька в с. Степанівка Сосницького повіту Чернігівської губернії. Його батько, Данилович Григорій Іванович, мав у своєму володінні 300 десятин землі, яка дісталась йому в спадок від свого предка Даниловича Йосипа. А йому цю землю за військову службу жалував у 1709 р. своїм універсалом гетьман Іван Скоропадський, а у 1751 р. це дарування підтвердив новим універсалом гетьман Кирило Розумовський.

Як сина офіцера (штабс-капітана), який відзначився у Вітчизняній війні 1812 р., восьмирічний Григорій Данилович був прийнятий у малолітній Олександрівський корпус у Царському Селі. Потім він продовжував загальну освіту спочатку у Першому кадетському, а згодом у Полоцькому кадетському корпусах. У 1843 р., по закінченні курсу у Дворянському полку, Данилович Г.Г. одержав чин офіцера лейб-гвардійського Литовського полку, з прикомандируванням до офіцерських класів Артилерійського училища.

У 1845 р. Данилович Г.Г. був направлений до першої бригади гвардійської піхотної артилерії, а в кінці цього ж року призначений викладачем артилерії у Дворянський полк. У 1866 р. йому було

присвоєно звання генерал-майора. Із кінця 40-их років XIX ст. і до початку XX ст. Григорій Данилович займається педагогічною діяльністю у вищих військових закладах столиці. Молодого педагога особливо цікавили психологія і філософія. Вивченню цих наук він приділяв весь свій вільний час.

У 1854 р. Данилович Г.Г. був призначений інспектором класів 2-ого кадетського корпусу і відіграв велику роль у реформуванні кадетських корпусів у військові гімназії. У 1863 р. Григорія Григоровича призначили першим директором військової гімназії. Працюючи з 1850 р. начальником навчального відділу Головного штабу армії Григорій Данилович завжди цікавився педагогікою. Він зібрав навколо себе молодих педагогів-шестидесятників, повних переконань, що «...учитель одновременно должен быть воспитателем, знакомым с психическими явлениями вообще и душевными особенностями каждого из своих учеников в частности».



Генерал-ад'ютант, генерал від інфантерії
Данилович Г.Г.

У 1865 р. при Другій військовій гімназії були організовані педагогічні курси підготовки вчителів для цих навчальних закладів. Данилович Г.Г. був головою педагогічного комітету і часто читав лекції слухачам курсів. Плідна діяльність Даниловича Г.Г. була відзначена призначенням у 1877р. на посаду вихователя царських ді-

тей князів Миколи (пізніше царя Миколи II) і Георгія. Вихователь виявився на висоті свого покликання. Ним складена програма виховання заслужила царського схвалення, а мудре керівництво і розумний підбір учителів і вихователів для царських дітей є кращим підтвердженням педагогічного таланту генерала Даниловича Г.Г. Як педагог, він різко виділявся серед сучасників своїми вірними і твердими поглядами на виховання і навчання. Його ідеал - «...человек с добрым сердцем, с пытливым умом, подготовленный всесторонне к предстоящей практической деятельности, крепкий нравственно и физически». (журнал «Нива», №32, 1893 р.).

Методика навчання, яка застосовується в сучасних військових інститутах і суворовських училищах була розроблена ще Григорієм Григоровичем і по цей час суттєво не змінилася. Його ім'я як державного та військового діяча, педагога, літератора згадується у всіх енциклопедіях як до революції, так і в наш час.

У 1881 р. Данилович Г.Г. був призначений генерал-ад'ютантом до Особи Його Імператорської Величності, а у 1882 р. йому було присвоєно звання генерала від інфантерії. За свою самовіддану службу генерал отримав багато нагород, серед яких найпочесніші ордени Святого О. Невського, Білого Орла та ін., мав шпагу з позолотою

Не зважаючи на зайнятість військовими і державними справами, Данилович Г.Г. цікавився освітою дітей у рідному селі. Побачивши стару хату, де вчилися діти селян, він виділив кошти на побудову нової двоповерхової школи в Степанівці (зараз у цьому приміщенні працює відомий за межами району Міжшкільний НВК). Данилович Г.Г. подбав про забезпечення школи вчительськими кадрами і всім необхідним. У 1905 році він відвідав школу. Кращим учням знаменитий земляк вручив подарунки, поцікавився господарськими потребами школи і вчителів. Це був перший і останній приїзд генерала в школу. Як меценат, він асигнував 40 тис. рублів на побудову в Степанівці лікарні і нової церкви. Але з початком революційних подій у Росії всім цим благим намірам не судилось здійснитися.

Крім того, Данилович Г.Г. заповідав 2 тис. рублів 2-ому кадетському корпусу на бібліотеку і музей. Помер Григорій Григорович Данилович 6 квітня 1906 р. Перед смертю він заповідав поховати його у рідній Степанівці. Що і було зроблено. Із Санкт-Петербурга труну з його тілом привезли до Степанівки і поховали біля Троїцької церкви на родовому кладовищі. Над склепом встановили обеліск на якому читаємо:

*«Воспитатель Государя Императора Николая II,
состоявший при Особе Его Императорского Величества,
генералъ-адъютантъ, генералъ от Инфантерии
Григорий Григорьевич Даниловичъ
Родился 17 ноября 1825 года
Скончался 6 апреля 1906 года».*

Але тут його прах спокою не знайшов. За радянської влади огорожа навколо могил була викинута, верх обеліску (гранітний хрест) над склепом Даниловича Г.Г. був розбитий, другий обеліск теж було зруйновано. А сам склеп і труна генерала - пограбовані. Все це діяння партійно-комсомольських активістів у 30-х роках. Будинок генерала також було розібрано і продано по частинам у сусіднє село.

Залишилися тільки сад, залишки алеї і добра пам'ять про нашого земляка Даниловича Григорія Григоровича.

Раніше у селі ходили чутки, що нібито Данилович Г.Г. був хресним батьком царя Миколи II. Але зараз істина встановлена.



Пам'ятник на могилі Даниловича Г.Г.

Чутки ці безпідставні. У московському музеї історії є щоденник великого князя Цесаревича Олександра Олександровича (Олександра III) за травень 1868 р. («Царське село»). У ньому записано, що хресний батько Миколи II - Фреді (наслідник Датського престолу), принц Федерік, а хрещена мати - датська королева Луїза.

Продовжимо нашу розповідь про освіту. У перші роки роботи нової Земської школи у Степанівці учителювали сестри Лавровські Варвара і Софія Олександрівни. А 21 вересня 1905 р. у село приїхала учительська сім'я: Кириченко Семен Антонович (уродженець с. Киселівки) і його дружина Марія Євдокимівна. Працювали вони у Степанівці до 1915 р.

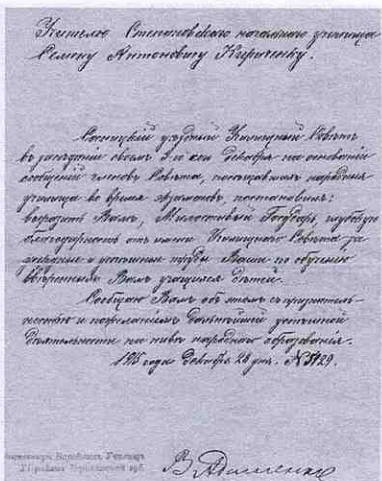
Семен Антонович був високоерудований і революційно на-



Сім'я учителів Кириченків С.А. та М.Є.
Фото 1905 р.

строений учитель. Він читав учням багато творів Некрасова, Пушкіна та ін. поетів, розучував з учнями революційні пісні («Марсельезу» та ін.). Його революційні настрої стали відомі повітовій Управі і особисто попечительниці школи Данилович В.М., яка і домоглася переведу революційно налаштованого подружжя у Волосківську Земську школу. У 1917 р. Кириченки переїхали у Киселівку, де і померли перед Великою Вітчизняною

війною. Про себе у Степанівці сім'я Кириченків залишила добру пам'ять. Це були прекрасні педагоги, які давали дітям міцні знання, а у виховному процесі були прикладом у всьому для своїх учнів і їх батьків.



Документи з особової справи вчителів
Кириченко С.А. та М.Є.

Кожний учитель в Степанівській школі працював з класом-комплект. Згідно розкладу щопонеділка був урок «Закону Божого». Але священик Михальченко часто у цей день похмелявся і у школу не приходив. Учні до цього звикли і часто не готовились до його уроку. А коли священик приходив і учні не знали матеріалу, то за це він драв їх за вуха, давав добрячі підзатильники і ставив у куток з книгою.

До нас дійшов список учнів, які в 1913 р. закінчили Степанівську початкову школу:

- | | | |
|-------------------------|-----------------------|---------------------------|
| 1. Андрієнко Дмитро | 9. Гайовий Федосій | 17. Кондратенко Олександр |
| 2. Андрієнко Євдокія | 10. Дружина Ілля | 18. Кондратенко Федосій |
| 3. Баран Іларіон | 11. Дяченко Петро | 19. Купчин Митрофан |
| 4. Богомолов Сергій | 12. Дудко Марія | 20. Лозовський Гліб |
| 5. Богомолова Анастасія | 13. Кисіль Васса | 21. Манойло Опанас |
| 6. Боровик Григорій | 14. Калібаба Петро | 22. Сасенко Іван |
| 7. Васюха Хівря | 15. Калібаба Федосій | 23. Стадниченко Олександр |
| 8. Гайовий Василь | 16. Кабацький Каленик | |



Кириченко С.А. у класі зі своїми учнями. Фото 1913 р.

Інтерес до навчання в селі був великий. Дисципліна у школі була висока, грубих порушень учні не допускали. Але багато дітей через нестатки, провчившись 2-3 роки, змушені були залишати школу. Батьки не мали змоги купити їм підручники, зошити, одяг, взуття і забирали зі школи дітей. Останні змушені були допомагати вдома по господарству, доглядати менших дітей у сім'ї, тощо (Недих Марфа, Саєнко Палажка та ін).

Окремі випускники Степанівської Земської школи продовжували навчання в інших учбових закладах. Так, до Стольненського двокласного Міністерського училища вступили Мороз Євлампій Петрович, Андрієнко Федір Опанасович, Антоненко Семен Кіндратович, Андрієнко Петро Сидорович, Боровик Василь Євтифійович, Гайовий Семен Юхимович, Гайовий Михайло Йосипович, Гайовий Дмитро Юхимович, Семенович Семен Федорович, Калібаба Леонтій Гнатович, Жовтобрюх Василь Романович, Жовтобрюх Петро Омелянович, Гронь Микита Овсійович та інші.

Син сільського шевця Купчин Григорій Федорович вступив до Менської профтехгімназії. У Андріївське вище початкове училище вступили Калібаба Петро, Богомолів Сергій і Богомолова Анастасія. У Сосницькій жіночій гімназії училась дочка учителів Кириченко Ганна Семенівна.

Після від'їзду подружжя Кириченків у Волосківці, завідуючою початкової школи була призначена Іванько Марія Василівна, а учителькою Красногорька Ганна Федотівна. Остання у 1920 р. була переведена у Волосківську школу, а замість неї по вересень 1922 р. у Степанівці працювала учителькою Обловацька Анастасія Михайлівна. У 1923 – 1926 р.р. у школі працювали завідуючою і учителями сестри Костильова Лідія Михайлівна та Красовитова Анастасія Михайлівна. У вересні 1926 р. завідуючим школою призначили учителя Яценка Івана Никифоровича, а другим учителем Барановського Миколу Федоровича. У цей період у школі працювали вчителями Обловацька А.М., Бондаренко Петро та ін. Школа вже виходить за межі початкової.

У 1921 р. в країні було створено Всеукраїнську надзвичайну комісію по боротьбі з неписьменністю. Діяла вона до 1930 р. На ці ж роки випадає і найбільш активний період боротьби з неписьменністю в нашому селі.. Старанно працювали в цьому напрямку учителі Лелюх Прокіп Іванович, Нижник (уродженець Слобідки), Нагорний Петро Тарасович і його дружина (уродженці Макошино). На допомогу місцевим учителям з Мени прислали ще декількох вчителів: Гаманицю, Шульгу, Мінця Г.Г. та ін. Крім учителів, індивідуально працювали з неписьменними і односельці, які володіли грамотою, зокрема Кабацький Андрій Михайлович та сільські комсомольці.

Із Степанівською школою пов'язані деякі політичні події у селі цього періоду. А саме:

1) Після лютневої буржуазної революції 1917 р. в Росії, у школі відбулися збори вільних громадян села, на яких було оголошено про повалення царської влади в Росії.

2) 1 травня 1917 р. у школі зібралися селяни, провели першотравневий мітинг, а потім з червоним прапором, співаючи революційні пісні, пройшли вулицями села (організатор – матрос Гронт Т.М.).

3) Після перемоги Жовтневої соціалістичної революції 1917 р. в Росії, всі збори селян проходили тільки в приміщенні школи. Тут же був обраний і першим ревком села.

4) У грудні 1918 р. відбулися нелегальні збори сільської молоді і було зформовано повстанську групу, яка через декілька днів стала основою 3-ї роти Таращанського полку в місті Мена.

5) Після встановлення радянської влади, у приміщенні школи проходили засідання ревкому, комнезаму, а по вечорах – заняття школи Лікбезу.

6) Всі збори селян в період колективізації проводились у приміщенні школи.

І на закінчення цього періоду життя школи треба сказати про ті труднощі, які доводилось долати колективу школи. У перші роки радянської влади школа майже не забезпечувалась паливом, підручниками, папером, не говорячи вже про навчальні посібники. Не вистачало олівців, ручок з перами, чорнил. Учні приносили з дому паливо (дрова, солом, картоплиння). У класах було холодно, діти сиділи на уроках у верхньому одязі. А заняття школи Лікбезу проходили вечорами при світлі однієї лампи і каганців на партах. Зарплату учителі не одержували до 1924 р. Інколи їм видавали пайок (8 кг ячмінної чи вівсяної муки, 400 г цукру, чи ще деякі продукти). Але учителі працювали на совість. Вони не тільки проводили уроки з учнями до обіду, а й працювали вечорами у школі Лікбезу, брали активну участь у роботі хати – читальні і драмгуртка при ній та інших просвітницьких заходах на селі. Наведу приклади стану народної освіти у селі в 1913-1976 р.р.

Роки	Наявність учителів					Всього учнів	Класів	Тип школи
	Всього учи- телів	З них за освітою						
		Вища	Не закінче- на вища	Середня спеціа- льна	Середня загаль- на			
1913	2	- // -	- // -	2	- // -	84	4	Початкова
1914	2	- // -	- // -	2	- // -	86	4	- // -
1917	2	- // -	- // -	2	- // -	110	4	- // -
1925	2	- // -	- // -	2	- // -	125	4	- // -
1940	11	3	2	4	2	139	7	Семирічна
1942	4	- // -	2	2	- // -	68	4	Початкова
1946	10	3	3	4	- // -	168	7	Семирічна
1950	10	4	2	3	1	157	7	- // -
1960	11	4	4	3	- // -	136	8	Восьмирічна
1966	12	7	2	2	1	124	8	- // -
1976	12	9	1	1	1	75	8	- // -

У 1935 р. початкова школа була реорганізована у семирічну. Кількість учнів збільшується, приїхали нові вчителі, які включилися в роботу школи і політико-виховну діяльність серед населення. Зміцнюється навчально-матеріальна база школи. У цьому ж 1935р. директором Степанівської семирічної школи було призначено Філоненка Павла Дмитровича, якого через рік перевели у Волоківську школу, а пізніше його забрали на фронт радянсько - фінляндської війни, де він і загинув. У тридцять роки неписьменність у селі було ліквідовано. Школа працює успішно, освітній рівень учителів підвищується, кількість учнів зростає.

У 1940 р. у школі налічувалось вже 139 учнів і працювало 11 учителів.

Директором школи був Мина Григорій Данилович, а учителями Котляревська Єфросинія Сергіївна, Барановський Микола Федорович, Білогуб Марія Мусіївна, Аліменко Василь Минович, Аліменко Ірина Василівна, Іванько Кирило Володимирович, Підтереба Олександр Дмитрович, Гофман Борис Родіонович, Сердюк

Петро Харитинович, Балабатько Федір. З них Аліменко В.М. загинув у 1943 р. у боях з фашистськими загарбниками, а Балабатько Ф. був направлений на учительську роботу у Західну Україну, де його вбили бандерівці.



Вчителі та учні Степанівської школи. Фото 1940 р.

Під час фашистської окупації села семирічна школа була закрита. Згодом німецька влада дозволила відкрити початкову школу, яка попрацювала трохи більше року. Після вигнання німецьких окупантів у вересні 1943 р., у селі уже у жовтні того ж року відновила роботу семирічна школа, у яку прийшло багато учнів-переростків, які не вчилися при німцях. Директором школи був призначений Дмитро Костянтинівч Ілляшенко. Згодом його забрали на фронт, а директором стала його дружина, історик за фахом, Чумак Оксана Іванівна. З нею працювали вчителі: Аліменко Ірина Василівна, Корінь Христина Степанівна, Маренець Ганна Олексіївна, Білогуб Марія Мусіївна, Кияшко Ольга Данилівна, Шамрук Парасковія

Іванівна, Лущик Микола Андрійович, Данильченко Віктор Віталійович, Лебедко Надія Сергіївна, Терєб Ніна Василівна, Дей Олександр Кіндратовна, Охріменко Марія Іванівна, Дудко Парасковія.

1 вересня 1950 р. директором школи було призначено Терещенка Андрія Степановича, який пропрацював на цій посаді до жовтня 1974 р. Учительський колектив в ці роки змінювався рідко. Поодинокі вчителі виїзджали з села в основному за сімейними обставинами. Постійно працювали вчителі Шамрук Парасковія Іванівна, Кияшко Ольга Данилівна, Лебедко Надія Сергіївна, Терєб Ніна Василівна, Терещенко Парасковія Василівна, Власенко Лідія Федорівна, Дружина Любов Іллічна.

Періодично, змінюючи один одного, працювали у школі вчителі Нестеренко Ганна Степанівна, Круглик Анастасія Михайлівна, Кирієнко Ніна Веніамінівна, Кирієнко Георгій Іванович, Брефалова



Педагогічний колектив Степанівської школи 50-х років.

Надія Харитонівна, Вакулко Ольга Степанівна, Канавець Михайло Матвійович, Слукін Юрій Кузьмич, Романенко Лев Федорович, Гречуха Олександр Титович, Баранова Олександра Порфирівна, Бенько Віра Іларіонівна, Філоненко Валентина Іванівна, Страшевський Іван Кіндратович, Дяченко Іван Петрович, Дубина Надія Степанівна та ін.

У 1960 р. школа стала восьмирічною і у 1961 р. зробила свій перший випуск учнів 8-го класу.



Перший випуск 8-го класу. 1961 р.

Протягом 60-х років кількість учнів у школі зменшується, початкові класи стають комплектами (по 24-28 учнів у кожному), а у старших класах тільки по 10-17 учнів. Це скорочення продовжується у 70-х роках.

Де кілька слів треба сказати про роботу з піонерами. Піонерська організація ім. Павлика Морозова у 50-60-х роках була одна з найкращих у районі. Цим школа була завдячена своїм «комісарам» - старшим піонервожатим.

У післявоєнний період більше 15 років у школі працювала секретарем і старшою піонервожатою Одерій (Гронь) Олександра Мефодіївна. Після неї змінилося багато піонервожатих. Але не назвати двох із них я не можу. Перша - це Авраменко Олімпіада Микитівна. У школу вона прийшла по закінченню середньої школи. За роки роботи старшою піонервожатою закінчила історичний

факультет педінституту. Роботі з піонерами віддавала себе сповна. Це був справжній «комісар» у школі. Згодом її перевели у Стольненську середню школу на посаду учителя історії. Там вона стала справжнім майстром, учителем вищої категорії, одним з найкращих учителів історії Менського району.

Друга – Малашта (Гронь) Раїса Григорівна. У школу вона прийшла після педучилища. Заочно закінчила педінститут (відділ учителів початкових класів). Рая була душею не тільки піонерів і комсомольців школи, а й усього педагогічного колективу. Маючи музичну підготовку, була організатором всіх святкових заходів у школі і сільському клубі. Працюючи багато років у Менській середній школі ім. Леніна (потім школі-гімназії), Раїса Григорівна стала вчителем вищої категорії, одним з кращих вчителів початкових класів Мени. За відмінну роботу з піонерами школи і Раїса Григорівна і Олімпіада Микитівна неодноразово нагороджувалась районними органами освіти і комсомолу.

Учителі школи приймали активну участь у політико-агітаційній роботі на селі. Вони працювали пропагандистами, агітаторами, політиформаторами, редакторами стінгазет і бойових листків у колгоспі, брали участь у суботниках і недільниках, подавали посильну допомогу колгоспу на сільських роботах. Гірко тільки те, що жоден з них не одержав і мізерного паю при розпаюванні колгоспної землі. У жовтні 1974 р. Терещенка А.С. було переведено на посаду директора Городищенської восьмирічної школи, де його було нагороджено знаком «Відмінник народної освіти України». Директором Степанівської восьмирічки призначили Філоненко Валентину Іванівну. У 1976 р. школу у Степанівці було закрито. У цей час у школі навчалось 75 учнів і працювало 11 учителів. Дітей старших класів перевели у Волосківську восьмирічну школу. Початкові класи попрацювали ще 2-3 роки у приміщенні сільської бібліотеки, а потім і їх перевели у сусіднє село. Всіх дітей із Степанівки у Волосківці стали підвозити колгоспним автобусом.